
Saksframlegg

Arkivsak-dok. 16/10217-22
Saksbehandler Hans Tveitereid

Utvalg	Møtedato
Kommuneplanutvalget	16.05.2019
Kommunestyret	27.05.2019

Regional areal- og transportplan (ATP) for Arendalsregionen Høring før endelig vedtak i fylkestinget

Rådmannens forslag til vedtak

Kommunestyret gir sin tilslutning til foreliggende regional areal- og transportplan for arendalsregionen, siste datert 9.10.18, og tilrår at fylkestinget godkjenner planen.

Vedlegg

ATP_arendalsregion_plan, datert 09-10-2018
Vedlegg - Innspill til ATP planen_2.4.19

SAKSOPPLYSNINGER

Det er opprette en hjemmeside: <https://www.atp-arendalsregionen.no/>
Her ligger planforslaget med dokumenter en digitalt kartbase <http://arcg.is/2kzqDhe> med plankart, temakart med tilhørende analyser og utredninger.

SAMMENDRAG

Den regionale areal- og transportplanen for Arendalsregionen er et bidrag til oppfølging av flere av FN sine 17 mål om bærekraft. Den følger opp våre internasjonale forpliktelser om reduksjon i utslipp av klimagasser og nasjonale mål med statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging. Planens visjon er «Nærhet til alt».

Planforslaget følger også opp utkast til regionplan for et samlet Agder frem til 2030 sammen med vedtatt Klimavegkart. Her står det at bolig, areal- og transportplanlegging skal skape velfungerende og bærekraftige arbeids-, bolig- og serviceregioner. Planens mål er en by- og tettstedsutvikling i Arendalsregionen som gir økt attraktivitet og bærekraft.

Arendalsregionen har opplevd vekst i befolkningen de siste ti årene. For å lykkes med videre vekst må den skapes gjennom å bruke det grønne skifte til innovasjon og verdiskaping. Det legges opp til at veksten må skje uten en økning i personbiltrafikken i tråd med nasjonale mål. En større andel av persontransporten må derfor benytte miljøvennlige transportmidler for å frigjøre vegkapasitet for kollektivtransport, nærings- og nyttetransport inn til Arendal og Grimstad.

Planforslaget har arealstrategier fremover der kommunene prioriterer utvikling av boliger og næringer med mange ansatte og besøkende slik at det styrker kommunesentra og grunnlaget for et velfungerende kollektivtilbud. Målet er levedyktige kommunesentre som kan tilby grendene

utenfor et tilstrekkelig offentlig og privat handels- og tjenestetilbud. Ytterlige byspredning utløser behov for utbygging av ny kostbar infrastruktur. Målet er en arealpolitikk som bygger opp om og styrker eksisterende infrastruktur.

Det foreligger et første utkast til en mulighetsstudie for ei bymiljøpakke. Det må jobbes videre med denne for å få avklart statlig finansiering av større tiltak. Det jobbes derfor i et nettverk for fem mellomstore byregioner i landet for å komme i posisjon i ny NTP fra 2022-33. En forutsetning for å komme i posisjon er en godkjent regional ATP-plan med klare mål for reduksjon i personbiltrafikken.

Grimstad kommunes tidligere innspill om at Homborsund defineres som et lokalsenter på linje med Vik og Fevik er imøtekommet i det endelige planforslaget.

BAKGRUNN OG PROSESS

Planarbeidet er et resultat av et tett samarbeid mellom de fire kommunene Arendal, Grimstad, Froland og Tvedestrand, Statens vegvesen og Agder kollektivtrafikk (AKT). Aust-Agder fylkeskommune har hatt prosjektledelsen. Arbeidet har vært organisert med ei politisk styringsgruppe (15 politikere) oppnevnt av kommunestyrene og fylkestinget. Kommunene har deltatt i ei administrativ prosjektgruppa som har tilrettelagt det faglige grunnlaget for den politiske styringsgruppa.

Planarbeidet hittil kan oppsummeres i følgende punkt:

- Oppstart september 2014
- Finansiert over 3 år fra kommunene, statens vegvesen og fylkeskommunen
- Vedtak om deltakelse fra kommunene også i nettverket for byvekstavtaler
- Politisk styringsgruppe har ledet prosessen og adm. prosjektgruppe har utredet det faglige grunnlaget
- Flere informasjons- og arbeidsmøter med kommunestyre, formannskap, interesseorganisasjoner barn- og unges bystyre i Arendal, elev – og lærlingerådet mfl
- Første utkast til plan sendt for innspill juni 2017 – mottatt innspill utover høsten etter behandling i politisk styringsgruppe og fylkesutvalg
- Innspill innarbeidet og nye tema ble belyst våren 2018 herunder klimavirkninger som følge av de langsiktige arealstrategier, virkninger av begrensninger i parkering, innfasing av EL-biler, Klimaregnskap for Agderfylkene 2015 og Electric Region Agder 2018
- Kartlegging og prioritering av regionalt viktige landbruksområder som en sentral del av arealstrategien

Frem til september 2018 ble planen gjennomgått og justert etter nye runder med styrings-gruppa og med politikere i de fire kommunene.

De viktigste endringene etter denne prosessen er:

- noe nedjusterte befolkningsprognoser frem mot 2040 som følge av nye SSB tall i 2018
- mål om 50% reduksjon i utslipp av klimagasser fra personbiltrafikken i 2030 basert på en rapport om virkninger (i tråd med målet Klimaveikart Agder 2018)
- planretningslinjene er forbedret blant annet som følge av at regionalt viktige jordbruksarealer er kartlagt
- justert avgrensning av sentrumssonene i Osedalen og Tvedestrand andel av boligvekst er nedjustert fra 80 til 70% for disse to kommunesentrene
- Homborsund inngår i de prioriterte tettstedene (80%-områdene) i Grimstad
- byfergenes betydning for kollektivtransporten i Arendal herunder intensjonsavtale om nye EL-ferger i drift fra 1.8.2022

Fylkesutvalget la areal- og transportplanen for Arendalsregionen ut til offentlig ettersyn den 9.10.18 med frist for innspill ut året fra statlige og regionale myndigheter og interesse-organisasjoner. Uttalelser er referert og kommentert i vedlegg til saken og som grunnlag for sluttbehandlingen i kommunestyrene og fylkestinget

MÅL OG STRATEGIER

Areal- og transportplanen har et overordnet mål om felles og langsiktige rammer for bolig-, areal- og transportutviklingen for de fire kommunene Arendal, Grimstad, Froland og Tvedestrand frem mot 2040. Det overordnede målet er en bærekraftig vekst som stimulerer til en klimavennlig samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, bedre trafikksikkerhet og en god utvikling av regionens byer og tettsteder. Planforslaget beskriver i innledningen et fremtidsbilde av regionen i 2040. Her er noen stikkord:

- Et sterkt, synlig og attraktiv Agder mot et klimanøytralt samfunn
- Arendal klimabyen, Grimstad foretrukket universitetsby, Tvedestrand med vekst i byen og Osedalen en urban landsby
- Kraftfulle tiltak for kollektivtransporten- effektiv transport - økt mobilitet
- Digital infrastruktur og intelligente transportsystemer er fremtredende
- Attraktive byer og steder med et pulserende liv, høy standard på offentlige rom
- Styrket vår attraktivitet for etablering av kompetansearbeidsplasser
- Felles bo- og oppvekstmiljø, større mangfold av botilbud på tvers av generasjoner
- Et skapende og inkluderende samfunn uten sosial isolasjon segregering av grupper
- Økt fysisk aktivitet i hverdagen har redusert livsstilsykdommer
- Jordvern hensyn og lokal matproduksjon i fokus

ATP-planen er med andre ord et viktig redskap for at Arendalsregionen skal klare overgangen til lavutslippssamfunnet. Det gjøres ved å:

- peker på politikkområder der regional samordning kan gi merverdi
- utforme mål som er tydelige, målbare og realistiske å nå innen 2040
- være retningsgivende for samordnet innsats, prioriteringer og bruk av virkemidler i kommunenes plan- og utviklingsarbeid

Noe sentrale mål er:

- 0 – vekst i personbiltrafikk fra 2025
- 50 % reduksjon i utslipp av klimagasser fra personbiler fra 2030

Planen har også utarbeidet delmål og strategier for følgende tema i stikkord:

- Videreutvikle attraktive byer og steder
- Boligfortetting med høye kvalitetskrav
- Sikre grønne og blå naturområder for friluftsliv, landbruk og som kulturlandskap
- Næring gjennom å gjøre regionen attraktiv med forutsigbare rammebetingelser
- Transport gjennom å bidra til å utvikle framtidrettede og innovative transportløsninger

Planforslaget legger opp til å prioritere boligutvikling og næringsutvikling fremover slik at det styrker kommunesentrene, byene og prioriterte tettsteder/bydeler. Det blir viktig for å kunne tilby grendene utenfor et tilstrekkelig offentlig og privat handels- og tjenestetilbud. Ytterligere byspredning utløser behov for utbygging av ny kostbar infrastruktur. Målet er en arealpolitikk som bidrar til å:

- Benytte eksisterende teknisk og sosial infrastruktur
- Redusere behov for tunge investeringer i ny infrastruktur
- Redusere transportbehovet og styrke kollektivgrunnlaget
- Minimalisere arealkonflikter
- Gi en bedre og mer forutsigbar kommuneøkonomi

Det er viktig at kommunen følger opp målene og strategiene fra ATP til de respektive kommuneplanene. Grimstad har våren 2019 forslag til kommuneplanens arealdel 2019-2031 ute til offentlig ettersyn. I forslaget er det foreslått et nytt stort boligområde på Hesnes. Ved evt. utbygging av dette området vil ATP målsetningen om 80 % av vekst i prioriterte områder (Grimstad, Fevik, Vik og Homborsund) bli utfordret ytterligere. Dersom forslaget til kommuneplanen

for Grimstad kommune blir vedtatt vil dette stride mot strategien nedfelt i den regionale areal- og transportplanen (ATP) for Arendalsregionen.

ATP planen bygger på konsensus og er tilpasset de fire kommunene. Det er viktig at Arendalsregionen tar denne med seg inn i det nye Agder. Forslaget til regionplan Agder 2030 har mål om at all utbygging skal skje etter prinsippene om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og underveis til dette målet står det at det skal utarbeides bolig, areal og transportplaner med klare retningslinjer for en bærekraftig by-, tettsteds- og distrikts-utvikling. Kommunene vil gjennom en slik felles og omforent plan være forberedt på å møte nasjonale krav og forventninger som blant annet er nedfelt statlige planretningslinjer for bolig, areal og transport.

Økt trafikkvekst inn til byene vil bli en konsekvens av ny E18 motorveg. Den forventes å gi økt pendling i et utvidet bo- og arbeidsmarked. Det vil utløse utfordringer når det gjelder trafikkveksten på de viktigste innfartsåene inn til Arendal og Grimstad. I det videre arbeidet med bymiljømiljøpakken må en få dokumentert disse utfordringer og jobbe med alternativer på sikt. Alternativene er blant annet et bedre regionalt kollektivtilbud, bedre fremkommelighet for buss inn til byene og innfartsparkering. For å kunne få gjennomført dette må det stilles krav om statlig medfinansiering, jf. arbeidet i nettverket for byvekstavtaler.

KONKLUSJON

Rådmannen tilrår at kommunestyret gir sin tilslutning til foreliggende regionale areal- og transportplan for Arendalsregionen, siste datert 9.10.18 og tilrår at fylkestinget godkjenner planen.